

Porast investicij

Kakor je znano, je družbeni plan za l. 1957 določil, da se bo obseg investicij letos gibal na enaki ravni kakor predlanski in lani. V prvih treh mesecih letos so bile investicije približno na določeni ravni. Nepopolni podatki za april (ki se bodo lahko ob končni ureditvi še spremenili) pa opozarjajo, da se začeni od marca kaže težnja naraščanja investicijskih naložb. Ta je posebno prišla do izraza v aprilu. Naslednja razpredelnica kaže gibanje investicij v prvih štirih mesecih letos v primerjavi z istimi meseci v l. 1956:

Investicijske naložbe v razdobju januar—april

	(v milijardah dinarjev)	
	1956	1957
januar	20.9	20.5
februar	25.7	27
marec	19.1	24.5
april	26.0	37.5

Bilo bi preuranjeno, če bi hoteli kar koli določnejšega sklepati o nadaljnjem gibanju samo na podlagi teh podatkov. To bi terjalo mnogo podrobnejšo proučitev vseh činiteljev, ki vplivajo na to gibanje. Za zdaj je mogoče govoriti le o težnji, ki se je pokazala v določenih številkah.

Prav tako je treba poudariti, da so investicijske naložbe glede na značaj skladov, iz katerih so bile črpane, v znatnem naraščanju pri lokalnih investicijskih skladih (150%) in pri amortizacijskih skladih (125%). Glede ekonomske strukture se je nadaljevala težnja premika investicij v korist družbenega standarda in kmetijstva in zmanjšanja deleža naložb v industrijo.

Obseg gradbene dejavnosti je zelo tesno povezan z obsegom investicij. Zato je treba v zvezi z investicijami proučiti tudi gibanje gradbene dejavnosti v tem razdobju. Za april še nimamo podatkov. Toda že podatki za prve tri mesece omogočajo proučevanje.

Za merilo gradbene dejavnosti jemljemo število opravljenih delovnih ur. Kakor smo že objavili v zadnji številki »Naše skupnosti«, je bila gradbena dejavnost v prvih treh mesecih po obsegu za 27% večja kakor v enakem razdobju lani. Pri pomniti pa moramo, da so bili prvi trije meseci lanskega leta pod zelo močnim vplivom slabega vremena. Toda tudi če izločimo te izredne vplive slabega vremena, je letošnja gradbena aktivnost še vedno zelo velika.

Značilno je, da se tu kaže stalna težnja k čedalje večjemu naraščanju. Tako znaša porast na primer v januarju 4, v februarju 10, v marcu pa 15 odstotkov. Tudi gibanje gradbene dejavnosti torej prav tako govori v korist že zapisane trditve, da se v teh prvih mesecih kaže težnja po stalnem naraščanju investicijskih naložb, čedalje močnejša od februarja naprej, posebno pa v aprilu.

Zelo pomembno dejstvo je, da se je v teh štirih mesecih zelo povečal dotok investicijskih sredstev. To kaže tudi naslednja razpredelnica (v milijardah dinarjev):

	1956	1957
januar	20.4	24.2
februar	25.7	17
marec	35.5	47.2
april	24.1	62.7

(Podatki za april so začasni.)

Investicijska sredstva so samo v prvih treh mesecih letos narasla za približno 21 odstotkov več kakor v enakem razdobju l. 1956, toda tudi porast v aprilu vzbuja pozornost. Medtem ko so se lani ta sredstva povečala v prvih treh mesecih za približno 25 milijard dinarjev, znaša letos to povečanje približno 47 milijard. Čeprav za april še ni dokončnih podatkov, jasno kažejo tudi začasni podatki, da se je to naraščanje nadaljevalo še krepkeje tudi v aprilu.

Razumljivo je, da bi bilo nepravilno, če bi dajali samo na podlagi teh prvih štirih mesecev neko določnejšo prognozo o skupnem gibanju investicijskih naložb v l. 1957. Kakor so pokazali objavljeni podatki, pa je mogoče z zagotovostjo reči, da se kažejo na začetku letošnjega leta težnje — tako v gibanju investicijskih naložb kakor tudi v oblikovanju investicijskih sredstev — da bi investicije prekoračile določeni obseg.

M. N.

NOMINALNE IN REALNE PLAČE

Zaradi urejevanja in stabilizacije tržišča niso cene skoraj vseh proizvodov — predvsem predmetov osebne potrošnje — v lanskem in v začetku letošnjega leta nihale v večji meri.

Na drugi strani so se na proizvodnem sektorju — po nekaterih težnavah v prvih mesecih lanskega leta — vzporedno z naraščanjem proizvodnje postopno povišale tudi plače delavcev in uslužbencev. V tem pogledu kaže nominalna plača delavcev (denarni znesek plače) vse lansko leto enakomeren porast, kar je posledica povečane delovne storilnosti in boljšega izkoriščanja delovnega časa.

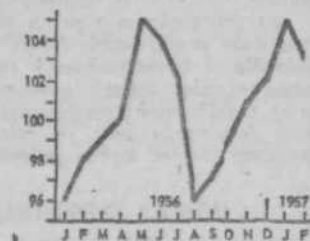
V prvih mesecih letošnjega leta pa kaže nominalna plača delavcev in uslužbencev nekoliko večji porast, tako da so v februarju delavske plače porasle za 4 odstotke v primerjavi z letnim povprečjem l. 1956, uslužbenske plače pa za 9 odstotkov. Ta hitrejši porast nominalne plače je mogoče pojasniti s spremembo tarifnih pravilnikov in z novo kategorizacijo delavcev in uslužbencev na delovnih mestih, ki se izvaja v skladu z določbami zveznega izvirnega sveta za leto 1957.

Po drugi strani pa izvira različni odstotek porasta pri delavcih in uslužbencih predvsem od tod, ker v februarju v gospodarstvu, kjer so delavci večinoma zaposleni, še niso izvedli odlokov o povišanju plač, podatki pa se nanašajo na januar in februar. Zato porast nominalne plače delavcev v februarju ni posledica uporabljanja novih tarifnih pravilnikov. Lahko pričakujemo, da bodo pokazale v prihodnjih mesecih (marec; april) nominalne plače delavcev nadaljnji porast, ki bo rezultat učinkovanja omenjenih činiteljev.

Pri takšnem gibanju indeksa življenjskih stroškov in indeksa nominalne plače je razumljivo, da ni moglo biti tudi pri indeksu realne plače (količina blaga in uslug, ki jih je mogoče nakupiti za plačo) večjih nihanj. Po določenem znižanju realne plače, ki smo ga zabeležili v zadnjih mesecih lanskega leta in v januarju l. 1957, kar je za to dobo reden pojav, se je v februarju delavska realna plača povečala za 1 odstotek v primerjavi z letnim povprečjem l. 1956, uslužbenska plača pa za 6 odstotkov. Realna plača delavcev je bolj izrazito porasla v marcu in aprilu.

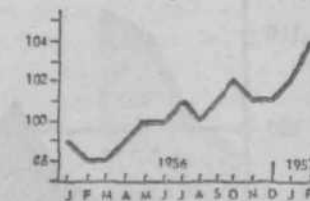
INDEKS ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV

Mesečno povprečje 1956 = 100

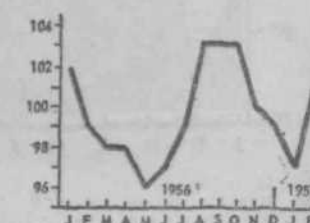
INDEKS NOMINALNE PLAČE DELAVCEV

Mesečno povprečje 1956 = 100

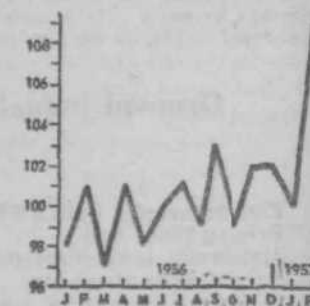
INDEKS REALNE PLAČE DELAVCEV

Mesečno povprečje 1956 = 100

INDEKS NOMINALNE PLAČE USLUŽBENCEV

Mesečno povprečje 1956 = 100

INDEKS REALNE PLAČE USLUŽBENCEV

Mesečno povprečje 1956 = 100

